

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Com una pàtria

PERFIL

A PART DE TRADUIR TOTA L'OBRA DE SHAKESPEARE, SALVADOR OLIVA HA PUBLICAT SET ASSAJOS I SET LLIBRES DE POESIA. 'EPÍSTOLES A JOSEP CARNER' ARRIBA 19 ANYS DESPRÉS DE 'COMPLEMENTOS CIRCUMSTANCIALS'

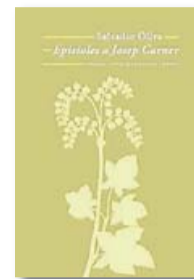
JORDI
LLAVINA

Oliva, carnerià de pro, no creient ni patriota –a diferència de Carner– li abelleix més parlar de “lloc meu i fe primera”, fent-se seu un vers del mestre. Aquesta obra n'és un homenatge complet –i, com es deia abans, *en absolut*–. Un bell homenatge, sí, el principal guany del qual consisteix a fer-nos veure com opera la prodigiosa imaginació carneriana, que, segons Oliva, ni “el calb” Joan Triadú ni Joaquim Molas i la seva colla de deixebles, els moletes, no han sabut –o no han volgut– apreci-

Gabriel Ferrater, en el poema *Josep Carner*, acabava dient que la poesia del príncep és “com una pàtria”. A Salvador

ar mai: “No entendre no mereix retrets; / ara bé: menysprear el valor / que no s'ha entès / és típic dels pallussos cultivats, / que són molt més pallussos / que els pallussos a seques”. La tercera epístola, la més fonda i substanciosa, ens proporciona claus valuoses per entendre, que vol dir estimar, l'obra lírica de Carner, que cal llegir sempre amb “ulls d'infant”. Oliva retopa tots aquells que, des de fa dècades, han considerat l'autor de *Nabí* un poeta elegant i cançoner, i poca cosa més, un líric incapaç d'enfrontar-se amb la cara diabòlica i abjecta del món: “Després (i continuo imaginant) ve la mirada, / no cap a la foscor del món, / sinó cap al mirall del món, que l'ha de reflectir / i, reflectint-lo, ve la llum, i s'obre / la porta del jardí”. *Chapeau!*

En totes tres epístoles plana, ben explícit, el desencany de l'autor, que ens adverteix que les coses en aquest país han anat a mal borràs. No comparteixo una diagnosi tan àcida (i me'n cansa el to amonestador, el remuc moralista). Oliva, també a diferència de Carner, se'ns mostra sermonaire. Es mulla, de fet, i ho fa fins baix (cosa que hem d'agrair): “i vull deixar / constància del que penso i ho vull fer parlant clar”. L'obra és, per això, un autorretrat meritori (el del poeta com a lector, el que més podem apreuar). En l'autoretrat, però, també hi deixa alguna perla més íntima: sobre el seu silenci connivent respecte als que han controlat algunes universitats del país, els últims decennis, i, molt abans, essent ell un vailet de nou anys, sobre el seu silenci respecte al sadisme d'alguns capellans dels Salesians de Sarrià. A banda d'aquests detalls, l'autor ironitza a

EPÍSTOLES
A JOSEP
CARNER
SALVADOR OLIVA
QUADERNS CREMA
104 PÀG. / 12 €

propòsit de la poesia de l'enrampada –aplaudeixo la definició i, encara més, el blasme– i dels populars “fabricants de decasil·labs blancs”. Subscriu, igualment, la convicció que la poesia és, per damunt de tot, forma. I per això Carner és la màxima realització poètica catalana de tots els temps. Oliva arremet a tort i a dret. I, mentrestant, del destinatari primer dels seus versos, en diu, lúcidament: “Vós al costat dels arbres sempre heu estat feliç”.

Un prodigi d'habilitat tècnica

L'obra aprofundeix també la qüestió de la llengua i els models estilístics (propina diversos carxots a la normativa, per exemple). En un llibre tan ben construït, d'una epístola a una altra trobem un joc portentós amb les fórmules *estar malalt* o *ser malalt* (no revelaré pas qui són, segons ell, els malalts *congènits*). Enginyós com és, el poeta es permet algunes bromes (“La Lola (la Badia) públicament *va dir a* / la UdG que fer mètrica era com fer turisme”; el subratllat és meu). Els tres poemes són un prodigi d'habilitat tècnica (tot i que hi ha alguna tara lleu: en l'hemístiqui “d'estarrufa'ls-hi l'ego”, hi hauria d'haver escrit “estarrufa'ls-hi”; i a vegades ensopeguem amb un vers tort, hiper mètric: “a no deixar passar productes amb *alcohol*” [dubto que Oliva digui alcohol com si fos una paraula de dues síl·labes]; o “La cultura se serveix d'aquest mateix mirall”).

De tot aquest devesall de versos tan ben fets, els meus preferits són els de les últimes cinc estrofes de la primera epístola, ja alleugerits d'anecdòtic local, i, com he avançat, l'epístola terça sencera, magnífica. ♦♦

EN TOTES TRES EPÍSTOLES PLANA, BEN EXPLÍCIT, EL DESENGANY DE L'AUTOR, QUE ENS ADVERTEIX QUE LES COSES EN AQUEST PAÍS HAN ANAT A MAL BORRÀS

FRANCESC MELCION

A favor del pensament bell

JOAN
GARÍ

Explica Carles Camps Mundó, en la *Nota de l'autor* que prologa el conjunt d'aforismes i sentències que és *Memòria*

de la inquietud, que aquests textos s'han infantat, entre els anys 2010 i 2016, en paral·lel a la seua activitat poètica. “Naixien –explicitad– idees en principi poètiques que no trobaven l'adequada formalització poemàtica, però que per a mi tenien prou entitat reflexiva per conservar-les”. Ens trobem, doncs, amb el quadern de notes escadusseres d'un poeta. Escadusser, ja ho podeu comprendre, no pretén tindre un sentit despectiu: és als marges, en la lateralitat, on sovint es

troba el bon pensament, el pensament fructífer.

Amb aquest plantejament, Camps Mundó recull tot un seguit de frases que no només tenen la literatura com a objecte, sinó tota classe d'interessos filosòfics i socials. És així com ens trobem amb un llibre on es parla de Marx, de Lacan o de Dickens, però també dels Rolling Stones o de *Mad Max*. Res s'escapa del profund sentit inquisitiu de l'autor, però sempre amb una divisa imperible: rebutjar la “frase aguda” en favor de la “frase fonda”, és a dir, lluitar contra “la liquidació de la literatura i l'entronització de la publicitat”.

Els objectius d'aquest programa es compleixen amb escriure a *Memòria de la inquietud*. L'aforisme, amb paret mitgera per un costat amb la poesia i per un altre amb la filosofia, es converteix amb Camps en un instrument de precisió, sempre atent a crear bellesa però amb un rerefons fermament conceptual. O, en les seues paraules, “L'única manera de crear bellesa és crear pensament”.

Dotat per a la concisió i l'expressió austera (si un concepte es resol en una frase curta, per què ens hauríem d'estendre més?), Camps aprofita el seu breviar per vehicular una ideologia ra-

MEMÒRIA
DE LA
INQUIETUD
CARLES CAMPS
MUNDÓ
EDITORIAL AFERS
308 PÀG. / 18 €

dical (en el sentit clàssic d'atent al batec de l'arrel dels problemes). Conscient que el perill és substituir el coneixement per l'ensinistrament, el seu ideari és inflexible: “Només és coneixement allò que porta en si la capacitat de desmentir-se”. Per això “la paraula més important en un debat és *però*”, com en aquella huracanica adversació de la cançó de Raimon “Però nosaltres al vent...”

Ara que es postula, com el reclam d'una sucreria, l'imperi desorbitat de les emocions (fins i tot, si cal, a frec de l'oxímoron: la celebrada “intel·ligència emocional”...), Camps Mundó reivindica la raó, una raó poderosa i no entesa com una maledicció sinó com una oportunitat. La raó, a través de la seua suprema servidora, la sintaxi, és el que ens acaba de fer humans, és a dir, éssers inquietos. I d'aquí la necessitat de la memòria. ♦♦